

KAKO SE NAZIVA MUŠKARAC MUZILJA?

U dosadašnjem javnome traženju hrvatskih riječi nastojali smo naći hrvatske zamjene za neprihvatljiv anglizam, a sada ćemo se zaustaviti na nekoliko pojmova za koje postoje domaće riječi, ali nisu dovoljno poznate pa ih treba upoznati da bismo išli najboljim putem. U Vjesniku od 31. siječnja o. g. na 18. stranici bila je riječ o robotu koji muze krave i za taj je pojam upotrijebljen nejednorječni izraz. To me potaklo da se zapitam kako bi se to reklo jednom riječju. Pomislio sam i na običan stroj za mužnju krava, koji se upotrebljava odavno, ali naziv za taj pojam nisam našao ni u jednome rječniku, osim u *Hrvatskome ili srpskome i njemačkome slikovnome rječniku* iz 1988. gdje piše *aparata za mužnju (mehanička muzilja)*. Riječ *muzilja* potakla me na pitanje kako se kaže kad je muškarac muzilja. Krave obično muzu žene pa baš i nema proširene riječi za muškarca. U ruskom jeziku riječ za muškarca koji muze javila se kasnije pa je nastao zanimljiv teoretski problem. Pisao sam o tome u *Jeziku* prije desetak godina. Zbog svega toga mislim da će biti zanimljivo da zainteresirani čitatelji *Jezika* odgovore na nekoliko pitanja.

1. Kako se u hrvatskome naziva muškarac koji muze kravu?
2. Kako se naziva aparat za mužnju? (Na to pitanje trebaju odgovoriti samo oni koji to znaju iz života ili saznaju od onih koji taj aparat upotrebljavaju u mužnji, proizvode ga ili prodaju u trgovini.)
3. Ako taj aparat nema jednorječni naziv, kako bi se nazvao jednom riječju?
4. Kako bi se nazivao jednom riječju robot za mužnju?

Teoretski tu nema velikih kolebanja jer je to već ostvareno ili prilično jasno određeno tvorbenim sustavom, ali će biti zanimljivi

vo kako će čitatelji odgovoriti. Komentar na njihova rješenja bit će provjera njihova tvorbenoga osjećaja i širenje znanja iz naše leksikologije i tvorbe riječi.

Stjepan Babić

PRIDJEV OD EURO

S imenicom nove europske valute nemamo problema. Muškoga je roda i sklanja se kao *auto* kad je m. r. Čak je *euro* dobio i svoj hipokoristični oblik: jurek: »tri eura iliti po naši tri jureka«. Kao što se vidi, u humorističkome stilu, ali ipak zanimljivo.

S pridjevom su nastupile teškoće. On se već javio, ali je krenuo putem koji nije dobar. Pojavio se u jednome članku dopisnika iz inozemstva. Zapazio sam ga, ali sam pomislio da je to individualna tvorba pa me nije potakao da se javim. Ali kad sam 25. siječnja o. g. u Vjesnikovoj rubrici *Financijsko tržište* vidio naslov *Tri tjedna eurova rasta u Hrvatskoj*, obradovao sam se i ražalostio u isti mah. Obradovao se pridjevnomu izričaju jer bi mnogi rekli *rasta eura*. Oko nas su valute koje nemaju pridjeva: lira, šiling, forinta, marka, franak, funta, kruna... Bolje je da to iskazujemo pridjevom, ali ne tvorenim sufiksom *-ov*. On tu ne pripada, tim se sufiksom tvore pridjevi od imenica koje znače bića i biljke, a ne stvari. Kad je usvojena *kuna*, odmah su me na početku pitali kako da načine pridjev od nje. Trebalo je zamijeniti vezu *dinarska i devizna štednja*. Rekao sam: *kunski*, nemamo drugoga izbora. Ne ću reći da je moja zasluga što je prihvaćen taj pridjev, ali da je odmah prihvaćen, sumnje nema. Što ćemo s eurom? Kad bi bilo strogo po sustavu, bilo bi *eurni*, kao *biberni*, *erarni*, *operni*, *perni*, *požarni*, *fakturni*, *glazurni*, *temperaturni*... Bojim se da će *eurni* nekima zazvučati uhu neprihvatljivo. Može i *eurski*,

kao *dinarski, dolarski*, pa i nedavno napušten *ourski*. Samo ne *eurov*. Zato sam odmah i

napisao ovaj članak da ne bi tko poslije rekao za *eurov*: Nismo znali, sad je kasno.

Stjepan Babić

VIJESTI

MALA STATISTIKA JEZIKOVIH PRETPLATNIKA

ad bi obrazovane Hrvate njihov jezik zanimao kako bi trebalo biti, *Jezik* bi trebao imati na tisuće pretplatnika, ali to je san koji ne možemo ni sanjati. U najtežim prilikama za hrvatski jezik imao je oko 4 500, a što su prilike povoljnije, to je pretplatnika manje. Poslije udara u Karađorđevu, kad je uredništvo bilo posebno oprezno, sretno što *Jezik* uopće može izlaziti, čitatelji to nisu razumjeli, pretplata je pala na 1 200. Onda se uredništvo zabrinulo i stalo voditi posebnu brigu za čitateljima i pretplatnicima. Donedavno smo tiskali 3 500 primjeraka, a sada već nekoliko godina tiskamo 3 000, a raspačavamo nešto više od 2 000. I to uz poseban napor.

Društvo hrvatskih književnika ima više od 500 članova, a donedavno je samo 12 književnika bilo pretplatnicima *Jezika*. Zato smo poziv na pretplatu poslali na 536 književničkih adresa, a odazvalo se samo 38. Što da kažemo?

Pozive smo poslali svim župnim uredima u Hrvatskoj. Prema evidenciji u *Školskoj knjizi* odazvala su se samo dva, iz Davora i Senja. Valja napomenuti da ovdje nisu uzeti u obzir samostani u Hrvatskoj i BiH koji već godinama primaju *Jezik*, a vjerojatno je da su mnogi župnici pretplaćeni pod svojim imenom.

Škole su se odazvale u većem broju, pretplatilo se oko 690 škola, 274 kojima je poslan poziv nisu. Tako oko dvije trećine

škola ipak prima naš časopis. Ovdje ćemo spomenuti da mnogi fakulteti, javne i državne ustanove i knjižnice također primaju *Jezik*.

Pretplatnika pojedinaca ima malo ako uzmemo u obzir samo književnike, svećenike, profesore i studente kojima bi *Jezik* trebao biti prijeko potreban priručnik.

Prebrojivši sve te pretplatnike po županijama, dobili smo ove podatke:

Zagreb i Zagrebačka županija	— 389
Split	— 82
Osijek	— 72
Zadar	— 39
Pula	— 34
Rijeka	— 28
Varaždin	— 19
Dubrovnik	— 14
Požega	— 13
Bjelovar	— 10
Vinkovci	— 9
Sl. Brod i Krapina	po 8
Karlovac, Čakovec, Koprivnica	po 7
Sisak	— 6
Šibenik, Gospić, Virovitica	po 5.

To nisu najprecizniji podaci jer neki nisu poslali pretplatu, ali su se prijavili, no ipak su odnosi vidljivi. *Jezik* ima samo 737 pretplatnika pojedinaca u cijeloj Hrvatskoj. Samo dvostruko više nego svih pretplatnika u cijelome svijetu izvan Hrvatske. U svijet odlazi 249 primjeraka u 26 zemalja. Nešto je razmjena sa stranim jezičnim ča-